

A Központi Hitelinformációs Rendszerről szóló 2011. évi CXXII. törvény (Khrtv.) értelmezésével kapcsolatos felügyeleti állásfoglalás

A felügyelt intézmény (**Társaság**) állásfoglalás kiadása iránti kérelemmel fordult a Magyar Nemzeti Bankhoz (**MNB**) a Központi Hitelinformációs Rendszerről szóló 2011. évi CXXII. törvény (**Khrtv.**) egyes rendelkezéseinek értelmezésével kapcsolatosan feltett, alábbi jogkérdésben.

I. A TÉNYÁLLÁS

A Társaság követeléskezelési tevékenysége keretében rendszeresen vesz át engedményezőktől olyan követeléseket, amelyek esetében a jogelődnél következett be a Khrtv. 11. § (1) bekezdése szerinti mulasztás (**Mulasztás**), amelynek adatait (**Mulasztás Adatok**) a jogelőd referenciaadat-szolgáltató már átadta a Központi Hitelinformációs Rendszernek (**KHR**). Az engedményezés során a Társaság a KHR-ben rögzített Mulasztás Adatok kezelését átveszi az engedményezőtől és jogutód referenciaadat-szolgáltatóként gondoskodik azok további naprakészen tartásáról.

II. A JOGKÉRDÉS

A Társaság a fenti tényállás alapján az alábbi kérdés vonatkozásában kérte az MNB állásfoglalását:

Akként kell-e értelmezni a Khrtv. 8. § (1) bekezdését és 8. § (2) bekezdésének a) pontját, hogy ha lejár a Khrtv. 11. § (1) bekezdése szerinti Mulasztás Adatok rögzítésétől számított tíz év, és ezzel azok automatikusan törlésre kerülnek a KHR-ből, ezt követően, ha a követelés kapcsán a Mulasztás feltételei továbbra is fennállnak (a minimálbér összegét meghaladó tartozás folyamatos 90 napos késedelemben van), akkor az rögzíthető-e új mulasztásként a KHR-ben?

III. A TÁRSASÁG ÁLLÁSPONTJA

A Társaság kérelemben kifejtett álláspontja szerint, ha a Mulasztás Adatok rögzítésétől számított tíz év eltelik és a Khrtv. 11. § (1) bekezdése szerinti feltételek továbbra is maradéktalanul fennállnak, akkor a Mulasztás Adatok ismét átadhatók a KHR-nek. A Társaság érvelése szerint ugyanis a Khrtv. csupán azt rögzíti, hogy a lejárt és meg nem fizetett tartozás miatt átadott referenciaadatok tíz év után automatikusan törlésre kerülnek, de nem zárja ki a Mulasztás Adatok ismételt rögzítésének lehetőségét abban az esetben, ha annak a Khrtv. 11. § (1) bekezdésben foglalt feltételei továbbra is maradéktalanul és folyamatosan fennállnak. Ezt az értelmezést erősíti a Khrtv. 11. §-ához fűzött indokolás¹ is, továbbá ezen értelmezés egyeztethető össze a Khrtv. indokolásában rögzített célokkal². Azokkal összeegyeztethetetlen eredményre vezet, ha a természetes személy adós a Mulasztás folyamatos fennállása esetén tíz év elteltével mentesülhet a Khrtv. szerinti következmények alól. Ez ellentétes a Khrtv. céljaival³ is.

IV. AZ MNB ÁLLÁSPONTJA

Mindenekelőtt az MNB jelezni kívánja, hogy a véleményét a jogkérdésben a Khrtv. alábbiakban hivatkozott irányadó előírásai alapján annak figyelembevételével alakította ki, hogy a nem teljesen egyértelmű törvényi rendelkezések

---

¹ Az adós „hozzájárulása nélkül a teljesítéssel történő elmaradás alapot ad a referencia adat átadására, ha a fizetési kötelezettség elmulasztása következtében a lejárt tartozás összege meghaladja a legkisebb minimálbér összegét, és az azt meghaladó tartozás folyamatosan, több mint 90 napon keresztül fennáll.”

² „(...) jelentősen nő azon hitelfelvelek száma, amely esetekben a hitelfeltevő a napi igényeit számára teljesíthetetlen feltételek vállalása mellett próbálja kielégíteni, illetve előfordul az is, hogy az adósságszpirálba kerülő adós korábbi hitelszerződéséből eredő kötelezettségét újabb hitelviszony létrehozásával próbálja teljesíteni. (...) A teljes listán is szereplő negatív eseményekből kiderülnek az ügyfél eddigi törlesztési problémái; értékelhető az ügyfél korábbi fizetési képessége és hajlandósága. Ezen információk birtokában a bankok pontosabban és gyorsabban fel tudják mérni a kihelyezendő hitelek megtérülését, s ezzel hatékonyabban képesek kiszűrni a nem hitelképes adósokat. Ez jelentősen mérsékelheti a jövőben a lakosság túlzott eladósodásának kockázatát, valamint hozzájárulhat a nemfizetés miatt bekövetkező lakossági eladósodás csökkenéséhez.”

³ „A törvénynek biztosítania kell, hogy a teljes körű lakossági hitelnyilvántartás képes legyen betölteni rendeltetését, nevezetesen, hogy a hitelnyújtást megelőzően a megkötni kívánt szerződés lehetséges kockázatai mind nagyobb hányadukban feltárásra kerüljenek, és ennek alapján a hitelnyújtó és az ügyfél egyaránt képes legyen mérlegelni és, ha indokolt újragondolni a hitel igénylésével, illetve a hitel nyújtásával kapcsolatos álláspontját.”

kapcsán az MNB megítélése szerint milyen jogértelmezésen alapuló gyakorlat tekinthető a Khrtv. céljának⁴ és az indoklásában foglaltaknak⁵ megfeleltethető legjobb gyakorlatnak. Ebben a körben az MNB kiemelendőnek tartja a „hiteleképesség megalapozottabb megítélését”, valamint „a hitelezési kockázat csökkentésének előmozdítását”, mint a törvényben deklarált elsődleges jogalkotói célokat.

A Khrtv. 5. § (2) bekezdés a) pontja⁶ szabályozza, hogy a referenciaadat-szolgáltató mely szerződések tekintetében adhat át és milyen konkrét adatokat a KHR kezelője részére a természetes személy ügyfélre és az érintett szerződésre vonatkozóan (**Szerződéses Alapadatok**)⁷.

A Khrtv. 6. § (3) és (4) bekezdése⁸ rögzíti a referenciaadatok KHR-be történő határidős átadási kötelezettségét, a már átadott adatok módosulása esetére is előírva azt. A természetes személy ügyfél nem szerződésszerű teljesítése (Mulasztása) esetén fennálló adatszolgáltatási kötelezettségről a KHR felé a Khrtv. 11. §-a rendelkezik.⁹

A Khrtv. 7. § (1) bekezdése¹⁰ lejárt és meg nem fizetett tartozás összegére és időtartamára vonatkozóan folyamatos számítási kötelezettséget ír elő másik referenciaadat-szolgáltató részére való követelés-átruházás – engedményezés – esetén is. A (2) és (3) bekezdés az engedményező és a KHR kezelőjének kötelezettségeit határozza meg ez esetben.

A Khrtv. 8. § (1) bekezdése szabályozza a KHR kezelőjének eljárását a referenciaadatok kezelése és törlése során. A késedelmes, illetve nemteljesítő természetes személyekkel kapcsolatos referenciaadatok kezelésének szóban forgó időtartamára a (2) bekezdés a) pontja irányadó.¹¹

---

⁴ 1. § A központi hitelinformációs rendszerben (a továbbiakban: KHR) nyilvántartott adatok kezelésének célja a hitelképesség megalapozottabb megítélése, valamint a felelős hitelezés feltételei teljesítésének és a hitelezési kockázat csökkentésének előmozdítása az adósok és a referenciaadat-szolgáltatók biztonságának érdekében.

⁵ „A hitel és hiteljellegű pénzügyi szolgáltatások szabályozása során kiemelt jelentősége van a hitelkérelmek elbírálásához felhasználható hitel- és személyes adatok központi nyilvántartásának. A hitelbírálat célja, hogy a hitelező intézmények minél alaposabban megismerhessék leendő adósuk fizetőképességét és fizetőképességét, s az ezeket tükröző adatokat (adósságállomány nagysága, szerkezete) lehetőleg a hitelkérelmezőtől független, megbízható forrásból szerezzék be. Ennek egyik legfontosabb eszköze a központi hitelinformációs rendszer (KHR).”

⁶ 5. § (2) A referenciaadat-szolgáltató a pénzügyi szolgáltatásra vonatkozó szerződés, a befektetési hitel nyújtására vonatkozó szerződés, valamint az értékpapír-kölcsönzésre vonatkozó szerződés, továbbá a jogszabályban meghatározott hallgatói hitelszerződés (a továbbiakban együtt: az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződés) megkötését követően írásban átadja a KHR részére

a) a természetes személynek a melléklet II. fejezetének 1.1 pontja és 1.2 pontjának a)-d) és k) alpontja szerinti referenciaadatait.

⁷ 5. § (3) A referenciaadatok KHR-be történő átadását megelőzően a referenciaadat-szolgáltató beszerzi a természetes személy ügyfél írásbeli nyilatkozatát arra vonatkozóan, hogy hozzájárul-e az adatai KHR-ből történő, más referenciaadat-szolgáltató általi - a (7) bekezdés szerinti - átvételéhez. Ezt a hozzájárulást a természetes személy ügyfél - az adatok KHR-ben történő nyilvántartásának időtartama alatt - bármikor megadhatja. Nem szükséges az ügyfél hozzájárulása a 11-13/A. § alapján kezelt adatok átvételéhez. Ha az ügyfél nem járul hozzá adatai KHR-ből történő átvételéhez, úgy a KHR a melléklet II. fejezetének 1.1 pontja és 1.2 pont a)-d) alpontjai, valamint az 1.5 pontja szerinti adatokat tartalmazza.

⁸ 6. § (3) Az e törvényben foglalt feltételek fennállása esetén a referenciaadat-szolgáltató - az ügyfélvédelmi szabályok figyelembevételével - öt munkanapon belül köteles az általa kezelt referenciaadatokat a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére írásban átadni. A határidő számításának kezdete

a) az 5. § (2) bekezdésében meghatározott szerződések megkötésének időpontja,

b) a 11. § (1) bekezdésében és a 14. § és 14/B. §-ban meghatározott időtartam letelte.

(4) A referenciaadat-szolgáltató adatátadási kötelezettsége a már átadott referenciaadatok módosulása esetén is fennáll. Ebben az esetben a referenciaadat-szolgáltató az adatot az arról való tudomásszerzést követő öt munkanapon belül írásban átadja a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére.

⁹ 11. § (1) A referenciaadat-szolgáltató a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás részére írásban átadja annak a természetes személynek a melléklet II. fejezetének 1.1-1.2 pontja szerinti referenciaadatait, aki az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződésben vállalt fizetési kötelezettségének oly módon nem tesz eleget, hogy a lejárt és meg nem fizetett tartozásának összege meghaladja a késedelembe és időpontjában érvényes legkisebb összegű havi minimálbért és ezen minimálbérösszeget meghaladó késedelem folyamatosan, több mint kilencven napon keresztül fennállt.

(2) Ugyanazon személy (1) bekezdés szerinti szerződésszegését több jogviszony egyidejű fennállása esetén jogviszonyonként külön-külön kell figyelembe venni.

¹⁰ 7. § (1) A 11. §-ban foglalt rendelkezések alkalmazása során a lejárt és meg nem fizetett tartozás összegének és időtartamának számítását abban az esetben is folyamatosan kell végezni, ha az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződésből eredő követelés egy másik referenciaadat-szolgáltató részére átruházásra kerül.

(2) A szerződésből eredő követelést átruházó referenciaadat-szolgáltató köteles a referenciaadat-szolgáltatás teljesítéséhez szükséges valamennyi okiratot és információt átadni a követelést átvevő referenciaadat-szolgáltató részére.

(3) A KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás a részére átadott referenciaadatot „átruházás referenciaadat-szolgáltató részére” megjegyzéssel látja el, és feltünteti az átvevő referenciaadat-szolgáltató adatait, ha a referenciaadat-szolgáltató az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződésből eredő követelést egy másik referenciaadat-szolgáltató részére ruházta át.

¹¹ 8. § (1) A KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás - a (3)-(4) bekezdésben, valamint a 9. §-ban foglalt kivétellel - a referenciaadatokat a (2) bekezdésben meghatározott időponttól számított öt évig kezeli. Az öt év letelte után, illetve a 9. § szerinti további adatkezeléshez való hozzájárulás visszavonása esetén a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás a referenciaadatokat véglegesen és vissza nem állítható módon törli.

(2) Az (1) bekezdésben meghatározott határidő számításának kezdete:

a) a 11. § szerinti esetben, ha a tartozás nem szűnt meg, a 11. § (1) bekezdés szerinti adatátadási időpontjától számított ötödik év vége.

A Khrtv. 9. § (1) és (2) bekezdése tartalmazza a megszűnt szerződések esetében az adatkezelésre és törlésre főszabály szerint vonatkozó rendelkezéseket.¹²

Kiemelendő, hogy a Khrtv. bizonyos referenciaadatok esetében a lakossági hitelszerződésekre vonatkozóan is két szintű adatátadást ír elő a referenciaadat-szolgáltató számára. A szerződéskötéskor a Khrtv. 5. § (2) bekezdés a) pontja alapján a Szerződéses Alapadatokat kell átadni. A nemteljesítésre irányadó feltételek bekövetkezése esetén pedig a Khrtv. 11. § (1) bekezdése a korábban már az 5. § (2) bekezdés a) pontja alapján átadott referenciaadatok ismételt átadását írja elő, kiegészítve a Mulasztásra vonatkozó információkkal (Mulasztás Adatokkal).

A fentieket a jogkérdésre konkretizálva, a Khrtv. bemutatott jelenlegi szabályrendszerét alapul véve az MNB nem osztja a Társaság kérelemben kifejtett megítélését. Az MNB álláspontja szerint a Khrtv. felhatalmazó szabályának hiányában nincs jogszerű lehetőség arra, hogy a Társaság az ugyanabból a jogviszonyból eredő és változatlanul meg nem térült követeléshez kapcsolódó Mulasztás Adatokat azok eredeti átadásától számított tíz év elteltét és KHR-ből való törlését követően újra átadja a KHR-nek újbóli Mulasztásként történő rögzítés céljából. Ettől eltérő gyakorlat jogszerűnek minősítését a Társaság és az MNB által egyaránt hivatkozott törvényi célok és indoklás konkrét és egyértelmű törvényi előírás nélkül nem alapozzák meg. A Khrtv. ismert céljaiból és megalkotásának indokaiból nem következik és az MNB előtt sem ismert arra irányuló jogalkotói szándék, amely a Mulasztás Adatoknak a KHR-ben a törvényben meghatározott tíz éves időszakon túlmenően történő rögzítését célozná. Amennyiben a jogalkotó a Mulasztás Adatok ismételt rögzítését lehetővé kívánta volna tenni, akkor ez az MNB megítélése szerint kifejezetten rögzítésre került volna a Khrtv.-ben.

Ugyanakkor a Társaság által felvetettekkel összefüggésben érdemes kitérni arra a kérdéskörre is, hogy amikor a Khrtv. 8. § (1) bekezdése alapján a 11. § (1) bekezdése szerint átadott Mulasztás Adatok törlésre kerülnek, úgy azokkal együtt a Szerződéses Alapadatokat is törölni kell-e a KHR-ből? Az egyik lehetséges értelmezés szerint amennyiben a megszűnt szerződéshez fennálló Mulasztás kapcsolódik, akkor a Szerződéses Alapadatok főszabály szerinti öt éves adatkezelési időtartama a Mulasztás Adatok átadásától számított további öt évvel hosszabbodik meg a Khrtv. 8. § (1)-(2) bekezdése alapján. Így tíz év elteltét követően a KHR-ből a Mulasztás Adatokkal együtt a Szerződéses Alapadatokat is véglegesen és visszaállíthatatlan módon törölni kellene. Míg a Khrtv. 1. §-ában rögzített jogalkotói szándékot szem előtt tartó értelmezés szerint a Szerződéses Alapadatok csak akkor törölhetők, ha az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződés a szerződésből származó követelés(ek) rendezésével szűnt meg.

Az utóbbi értelmezés mellett foglalva állást, az MNB a pénzügyi piacok stabilitása felett őrködő hatóságként azt tartja a szektor stabilitását előmozdító gyakorlatnak, ha az 5. § (2) bekezdés a) pontja szerinti Szerződéses Alapadatok csak akkor kerülnek törlésre a KHR-ből, ha az adott szerződés megszűnt és a felek a követeléseiket rendezték egymással.

A Khrtv. 5. § (2) bekezdése alapján a Szerződéses Alapadatok átadása az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződéskötéshez, míg a Khrtv. 11. § (1) bekezdés alapján történő Mulasztás Adatok átadása a lejárt és meg nem fizetett tartozás (Mulasztás) fennállásához kapcsolódik. A Mulasztás Adatok törlésére a Khrtv. 8. § (1) bekezdés és (2) bekezdés a) pontja mellett a (4) bekezdés vonatkozik a késedelmes tartozás időközbeni teljesítése esetén.¹³

Tekintettel arra, hogy az utóbbi esetben a Khrtv. egy éven belüli törlési kötelezettséget ír elő, ezért a Szerződéses Alapadatok és a Mulasztás Adatok egyidejű törlésének a kötelezettsége egyes esetekben azt eredményezné, hogy a tíz éves időszak végén a tartozásukat rendező adósok adatai hosszabb ideig lennének nyilvántartva a KHR-ben, mint a szerződéses kötelezettségből teljesítés nélkül kilépő ügyfelek adatai, ami nyilvánvalóan nem lehetett jogalkotói cél.

Az MNB prudenciális szempontú megítélése szerint a Szerződéses Alapadatok nyilvántartási ideje független a Mulasztás Adatok nyilvántartásától. Ennek az értelmezésnek az indoka a Khrtv. 1. § szerinti törvényi célokkal

---

¹² 9. § (1) A KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás az 5. § (2) bekezdés a) pontja szerint kapott adatokat a szerződéses jogviszony megszűnését követően - a (2) bekezdésben foglalt kivétellel - egy munkanapon belül véglegesen és vissza nem állítható módon törli.

(2) A referenciaadat-szolgáltató az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződések megkötésével egyidejűleg a szerződést kötő természetes személyt írásban tájékoztatja arról a lehetőségről, hogy adatait a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás a nyilvántartott természetes személy kérésére a szerződéses jogviszony megszűnését követően is kezelheti. A nyilvántartott természetes személy a szerződés megkötésekor vagy a szerződés fennállása során - a referenciaadat-szolgáltató útján - írásban kérheti a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozástól, hogy adatait a pénzügyi vállalkozás a szerződéses jogviszony megszűnését követő legfeljebb öt évig kezelje. A jogviszony megszűnését követő adatkezeléshez való hozzájárulás a szerződéses jogviszony megszűnéséig a referenciaadat-szolgáltató útján, azt követően a KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozásnál közvetlenül, írásban bármikor visszavonható.

¹³ 8. § (4) A KHR-t kezelő pénzügyi vállalkozás az adatszolgáltatás tárgyát képező szerződésből eredő késedelmes tartozás teljesítése esetén a késedelmes tartozás teljesítésétől számított egy év elteltével haladéktalanul és vissza nem állítható módon törli a 11. § (1) bekezdés szerinti referenciaadatot.

összhangban az, hogy a megalapozott hitelbírálathoz felhasználható hitel- és személyes adatok naprakész (KHR-ben történő) központi nyilvántartása szempontjából alapvetően fontos információkat hordoz az, ha az adós a késedelmes tartozását nem teljesíti (mulasztásban van). Az elégtelen fizetési fegyelemre és ezzel együtt az adós személyében rejlő hitelezési kockázatra utaló információk a KHR-t igénybe vevő intézmények számára kiemelt jelentőséggel bírnak azért, mert csak ezen információk birtokában tudják körültekintően felmérni az adós hitelképességét.

Az előbbieket illetően hangsúlyozandó az is, hogy a Szerződéses Alapadatok KHR-ben történő szerepeltetése nem jelenti egy későbbi időpontban újabb hitelkérelemmel élő természetes személy hitelképességének a teljes hiányát, hiszen ezen utóbbi hitelbírálathoz az érintettnek lehetősége nyílik arra, hogy megváltozott hitelképességét igazolja a hitelbírálathoz folyamatosan. Releváns és ezért el nem felejtendő szempont viszont a hitelnyújtó számára a KHR-ben, hogy a hitel-kérelmező (adós) egy korábban felvett kölcsönét nem fizette vissza a hitelező pénzügyi intézménynek.

Az MNB felhívja a figyelmet arra, hogy az MNB a véleményét kizárólag az állásfoglalás kérelmezésre bocsátott információk alapján alakította ki, így az abban foglalt egyedi jogértelmezés csak a Társaság által előadott tényállásra vonatkozik. Az MNB véleménye nem tekinthető kötelező erejű állásfoglalásnak, a benne foglaltaknak más hatóságra, illetve a bíróságra nézve nincs kötelező tartalma. A jelen állásfoglalás kizárólag a Társaság tájékoztatása céljából készült, a benne foglaltak egyéb célok (például marketing) érdekében, továbbá harmadik személyekkel szemben nem használhatóak fel, illetve jogvita eldöntésére nem alkalmazhatóak.

Budapest, 2023. január 09.